

ЗА НАШЕТО СПИСАНИЕ: АЛЕГОРИИТЕ НА ДОБРОТО УПРАВЛЕНИЕ

Тодор Танев

Списанието „ПУБЛИЧНИ ПОЛИТИКИ.bg” ще описва, анализира и известява за *добри практики в общественото управление* у нас и в чужбина.

От тях се интересуват обществени наблюдатели и активисти, политици и административни лица, които вземат отговорни решения, а също и студенти и преподаватели в областта на политическите и административните науки. Всички те търсят подлежащите принципи зад такива практики и са заинтригувани от неизбежните преображения на въпросните принципи с течение на времето.

От една страна списанието ще е научно. Научните качества на основната част публикации в него ще се осигурява чрез рецензиране и отсяване по метода „peer review”. Рецензиите ще се пазят и ще са достъпни тъй както и самите текстове.

От друга страна списанието ще подпомага практиката с чисти описания на управленски практики, които могат да послужат за подобряване на управлението на нашето общество на местно или централно равнище. Те ще бъдат отделяни в специална рубрика.

От трета страна списанието ще преследва всяка възможност да бъде в пряка полза и на студентите и преподавателите.

По този начин „ПУБЛИЧНИ ПОЛИТИКИ.bg” ще запълва съществена празнота в българската научна периодика, свързана с политическите науки, административната теория и практика, осветлявайки с предимство проблематиката на съвременното добро управление. С „ПУБЛИЧНИ ПОЛИТИКИ.bg” целим първопроходството в модерната област на управлението на XXI век чрез публични политики и интензивно стратегическо мислене – област, до скоро табу, а даже и забранявана на „администраторите” и пазена единствено за политиките.

В този смисъл ние се обявяваме против отживелите поради неефективност практики на линейно управление, обричащо администрацията да носи потискащия статут единствено на бюрокрация и катализиращо политическата партизанщина. Ние все още отъждествяваме политиката с властта: „ще се намери политическо решение” превеждаме като „ще се съберат партийци и ще се споразумеят как да поделят интересите си.”

За сметка на отживелиците ще предлагаме картината на публичните политики и стратегии, в които политици и администратори сътрудничат във вземането на решения в рамките на мрежи, подавайки ръка на частния и гражданския сектор. Ние живеем в ново време, в което политиките трябва да вземат по-усърдно решения, свързани не само предимно с властта, но и с технологията на управлението, а администрацията – не само оперативни и тактически, но и политически и стратегически решения.

Тези принципи междувпрочем са известни откак свят светува. За какво съществува политика без пряка връзка с управлението и обратно? Партизанщината, както и бюрокрацията са осмивани и клеймени във всяка епоха. Въпросът за „доброто управление” е древен колкото човечеството.

Ето един известен европейски пример в това отношение. Същевременно той излага на показ всички основни ценности, които новото списание „ПУБЛИЧНИ ПОЛИТИКИ.bg” утвърждава.

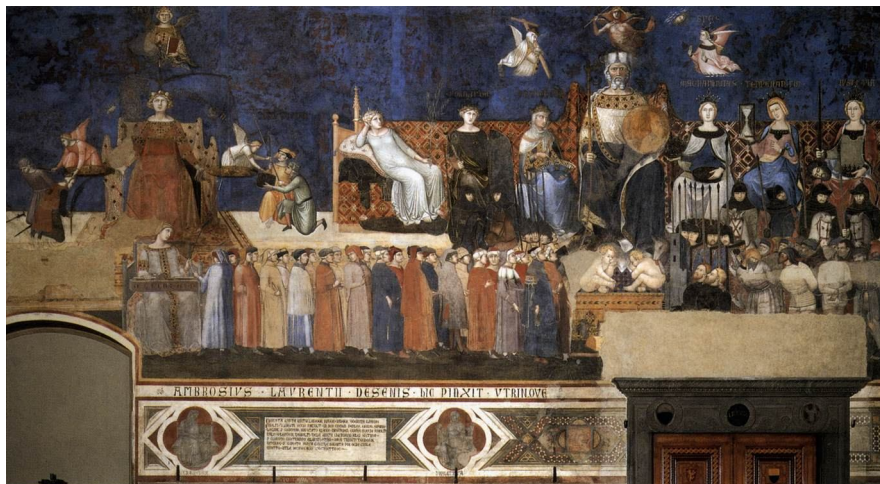
Годината е 1338. Градският съвет на Сиена прави поръчка на своя съгражданин, художника Амброджо Лоренцети (1295-1348). Трябва да се изрисува „Залата на мира” (*Sala della Pace*) в сградата на общината (*Palazzo Pubblico*). Задачата е много специална. Мястото е „светая светих” на този град-държава. В него заседава Съветът, който кове законите, взема държавническите решения, определя съдбата на хората с обявяването на мир или война. Решенията в един град-държава са като тези, които днес вземат правителствата на националните държави: стабилност, валута, данъци, война, мир (названието на залата „мир” е показателно – днешните общини не се занимават с този важен въпрос). Започва Ренесансът и вероятно никой повече не иска по стените светци и библейски случки. Трябва да се измислят сюжети, които да съответстват на важната държавна работа, която се върши между въпросните стени на залата.

Трябва да кажем, че изображенията имат по-специална роля за всички предишни епохи. Изрисуването на зали, фасади, църкви, обикновени кръчми и т.н. съвсем не е случайно. То далеч няма само украсителска цел, както в днешната епоха. Фасадите и стените днес не представляват информационни табла, предназначени за масово неграмотното население. Те не издържат на конкуренцията на интернета, телевизията и вестниците. Но не така е било в столетията преди Гутенберг. Изображенията по стените тогава са толкова важни, колкото светнатите монитори днес. Неслучайно в тогавашната живопис господстват символите и алегории и това продължава чак до импресионистите, когато най-после живописиста се оттегля в полето на естетиката. Редовият ни съвременник трудно ще си обясни хилядолетното влияние на иконоборството например, ако не си даде сметка за този факт. Изображенията в края на средновековието играят основна роля при формирането на поведение и обществено мнение.

Малцина си дават сметка колко важна тема в Италия е управлението. Огромната монолитна Римска империя, известна със своите постижения в областта на качествено управление, фактически дава път на италианските градове-държави. Без отстояние във времето тези градове-държави поемат щафетата и развиват по-нататък управленското изкуство – всяка за себе си. Генуа, Венеция, Флоренция, Милано, Пиза и т.н. – това са по-големи или по-малки търговски империи в протекание на векове, които имат нужда от своите „градски” съвети, от своите държавници и политици. Съветът, заседаващ във венецианския Палат на дожите се състои от 160 члена, които вземат решения за война или мир, за търговски закони или стратегически партньорства.

Това се повтаря и в другите градове-държави. В съседната на Сиена прочута флорентинска република Медичите се виждат принудени да строят „Уфици“ („офисите“, т.е. административната сграда на Флоренция), за да подслонят „градските“ служби. По уникална италианска традиция обаче политиката върви с изкуството ръка за ръка. „Уфици“ е богато изографисана от Вазари и по-късно се превръща в най-старата картинна галерия в света, отворена специално с тази цел за публиката, съхраняваща платна и скулптури на Джото, Микеланджело или Тициан.

Изкуството и държавната политика вървят по същия начин заедно и в република Сиена.

Какво да се изобрази в залата на градския съвет при тези обстоятелства? Естествено – нещо важно, много важно. Най-важното за всеки градски съвет и правителство се знае спонтанно от всеки: това е как да се управлява успешно. В пълно единомислие с поръчителите на изографисването на общинската зала художникът взема решение да изрисува с дидактична цел основната дилема на всяко управление. Стенописите на Лоренцети са визуални трактати за доброто и лошото управление, а косвено това включва разликите помежду им, както и за последиците на всеки от тези два модела на управление. Просто и ясно като замисъл. Затова залата в Сиена се споменава толкова често, когато става дума за обществено управление в съвременната епоха. Дилемата „добро управление“ е постоянна – от времената преди Платон и Аристотел до времената след Нобеловите лауреати със заслуги към теорията на управлението.

Изборът на художник съвсем не е случаен тъкмо защото Лоренцети далеч не е само художник. Амброджо Лоренцети е надарен с изключителен разказвачески талант. Той е считан за един от най-образованите хора на своето време. Лоренцети е единственият гражданин на Сиена, познаващ древността и откритията на Флоренция. Той живее напред във времето, тъй като има чертите на ренесансова личност в епохата Триченко. До 1321 г. той не живее в Сиена, а в града-държава Флоренция. Оттам политическите и управленските въпроси са му очевидно близки. В бурната атмосфера на войната между Гвелфите и Гибелините и икономическия растеж, катализиран от свободния статут на града и окрупняването на собствеността вследствие на измирането от чума Амброджо Лоренцети се запознава с току-що появилата се книга „Хроника на Флоренция“ на Дино Компани (1255-1324), поддръжник на Гвелфите (Compagni, 1986 г.). Прочутият флорентински хроникьор от онази епоха не е просто историограф, а много повече – историк, даже и философ. Флорентинският му летопис за края на XIII и началото на XIV век е анализ и критика на политическия живот изобщо, концентрирана

около една-единствена централна тема – доброто управление, призвано да гарантира добруване на населението (Zaleski).

Другият Флорентинец Макиавели ще се появи един век по-късно и ще пише за политиката сама по себе си, т.е. за властта от гледна точка на отделния политик. Във всички векове преди това за политиката пишат единствено с оглед на доброто управление, т.е. ефективното от гледна точка на населението използване на властта. Така прави и Дино Компани за радост на флорентинските си съграждани и пришълците като Амброджо Лоренцети. Нещо още по-важно, духовните водачи на Просвещението прехвърлят принципите на морала върху държавно-политическата система, личността на владетеля и управлението изобщо: „... моралът и доброто управление вървят ръка за ръка”. Тази традиция е занемарена в следващите векове, но се възражда в най-ново време, когато ефективността на управлението престава да е единствения важен за изследователите и практикуващите публичната власт негов ракурс.

Компани на много места показва коя е универсалната цел на целите – добруването, преди всичко материалното благополучие на всички граждани на Флоренция, което е тяхна грижа: „Този град е много гъсто населен ... Жителите му са добре отгледани, жените са прекрасни и нагиздени. Сградите са красиви и изпълнени повече от всеки друг град в Италия с много полезни занаяти.” Обаче вечната корупция, безогледната конкуренцията и политическото разединение причиняват непрестанни раздори и прекомерно използване на власт. Точно това Компани желае да се избегне час по-скоро. Той повтаря непрекъснато, че греховното поведение на много Флорентинци, съчетано със злоупотребата със законите, продажбата на политически позиции, както и продължителните войни ще доведат до лош живот в града-държава.

Въпреки, че Сиена по това време се развива по-добре от Флоренция, градът се ръководи от много подобен тип правителство и е заплашен от същите борби за власт и политическо разцепление. Изображенията по стените на общината в Сиена имат поразителен паралел с общественно-политическите поуки и критики на Компани, съдържащи се в неговата книга. За Дино Компани и Амброджо Лоренцети решението на проблемите на „града” лежи в избора да се управлява със справедливост в името на общото благо. Справедливостта е принцип, а не интерес, ценност, а не политика. И във Флоренция, и в Сиена очевидно поставят справедливостта (Justice), чиято инструментална страна е правосъдието (отново Justice) в центъра на доброто управление. Справедливостта-правосъдие управлява чрез съгласието в обществото (Concordia) и тези устои на добрия живот трябва да бъдат представлявани от общественото ръководство, ако иска да е добро.

Стенописите на Амброджо Лоренцети са стремеж да се осигури визуална версия на доводите на Компани. Така че може да се каже, че Лоренцети е съавтор на Компани, като записва и преработва неговите политически и управленски идеи и принципи. Фреските са алегория на доброто управление, лошото управление и последиците от доброто и лошото управление за „града” (няма значение кой е този град и коя епоха, защото във фреските няма нищо специфично за положението в Сиена, както и за конкретното време). Лоренцети ясно подчертава необходимостта всички граждани да вярват и да действат за справедливост. Всичко отбелязано на стените на залата в старата община на Сиена е заявление, че където хората са управлявани от правосъдието и справедливостта, там Бог прави общото благо на много души събрани заедно възможно. Лоренцети илюстрира убеждението на Компани и самия себе си, че когато едно правителство се посвети на обслужването на общото благо то задължително е успешно и подкрепяно от Бога.

Управниците в Сиена поръчват на художника да изобразява алегорично „лошото управление” – съответно убийства, насилие, бедност, глад и т.н. и „добро управление” – процъфтяващите градове, обработените земи, благополучието, богатството, радостта.

Интересното е, че тези фрески поначало са се наричали и до сравнително скоро са били известни с други названия – съответно „Мир” и „Война”. Не само войната е напълно естествено състояние, в което по онова време се намира постоянно човешкото общество. Преди всичко е напълно естествено и близо до ума мирът да се свързва с неговите плодове – мъдрост, справедливост, изобилие и пр., а войната – с всичко лошо. Названията, давани на стенописите в днешната епоха, т.е. „Алегория на доброто управление” (*Buon Governo*), „Плодовете на доброто управление” и „Алегория на лошото управление и неговите последици”, са дадени от съвременните учени.

Документи, свързани с началото на работата по стенописите, т.е. как е оформено заданието, не са оцелели. За създаването на фреските се съди само по оцелелите квитанции между 26 февруари 1338 до 29 май 1339 година, от които следва, че през този период Амброджо е спечелил 113 *fl* (флорина). Само половин век след създаването им някои фрески се нуждаят от възстановяване. Най-повредена е живописта на западната стена, където липсват цели фрагменти.

Посланието на изобразителния цикъл е ясно по принцип, но не с всичките си подробности. Общият смисъл на картината е ясна: ако градът се управлява по „добър” начин, тогава целият град ще жъне ползата от властта на държавната администрация. Авторът е използвал алегорията като главен метод да изрази морални и политически идеали. Алегоричните фигури са доста по-големи от човешки ръст.

В тези стенописи е ясно изразена идеята за мирното разумно начало, което осигурява благоденствие, и лошото, неразумно начало, което сее унищожение и хаос. Така стенописите се състоят от множество алегорични фигури на добродетели и нещастия, разположени така, че се получава панорамно ренесансово видение на контрастните ефекти от доброто и лошото управление на града и държавата.

Поетът на цивилизацията Кенет Кларк (Кларк 1977, 136) споделя с нас в прочутата си книга, че когато съзерцава тосканския пейзаж с неговите терасовидни лозя и маслинови горички, насечени от тъмните вертикални акценти на кипарисите, добива неизменно впечатление за някакъв порядък, намиращ се във времето. Трябва да е имало хилядолетия, когато всичко там е било само тресавища и гори, безформени и безредни, „а да превърнеш хаоса в ред е цивилизоващ процес.” За тази древна предградска цивилизация ние нямаме друго свидетелство освен самите селски къщи, „чиито благородни пропорции като че ли са основата на италианската архитектура.” И когато ренесансовите хора хвърляли поглед към полето, те виждали там не място за оран и други земекопни дейности, а някакъв земен рай. Така е възникнал „градът”, цивилизацията – не от нищото, а от подредената красота, точката, в която всъщност логиката става естетика, а естетиката – етика.

Въпросният панорамен „3D” портрет на управлението изобщо е разпределен на сегменти така, че противопоставя музиките на доброто и демоните на лошото управление на срещуположни стени по начин, правещ съзерцанието на контрастите едновременно невъзможно. Едва когато двойният „стерео” портрет на управлението се възприеме от съзнанието, а не очите на зрителя като смислово цяло визуална реторика на Лоренцети започва своето трайно въздействие, преоткрито от днешните хора, които са влизали поне веднъж в „Залата на мира”.

„Алегорията на доброто управление” е на практика двойна композиция. Тя няма един, а два центъра подобно на елипсата – ляв и десен, между които протича важно взаимодействие, в което е въплътено посланието на просветителя Лоренцети. Така „Алегорията на доброто управление” няма център, а по-скоро движение, процес, диалог

между лявата и дясната ѝ страна, всяка от които е съсредоточена около свой фокус и има свой сюжет.

Левият център на композицията се заема от голямата фигура на Справедливостта-правосъдие. По разположението и големината личи, че на нея е придадено основно значение. Тя седи тържествено на трон и гледа нагоре. С двете си ръце балансира везните, която държи над главата ѝ Мъдростта, разположена най-високо, тъкмо над Справедливостта. Справедливостта-правосъдие отсъжда наказание в дясно и награда в ляво от себе си. От везните, които балансира под влияние на Мъдростта надолу се точат червени и бели въжета, подминават Справедливостта и достигат до Съгласието, чиято фигура е разположена най-долу, в подножието на трона, на който седи Справедливостта. Съгласието държи краищата на въжетата и очевидно се съобразява с баланса на везните тъй, както го постига Справедливостта. В скута си Съгласието държи гигантски нивелир – намек за равенството пред закона. Общо картината дотук казва пряко, че, като се вслушва в Мъдростта Справедливостта направлява Съгласието, чиято фигура седи в подножието на целия този алегоричен комплекс от фигури. Дотук картината очевидно пресъздава ефекта на доминото – мъдростта въздейства върху решенията на правосъдието, а то от своя страна регулира равенството между хората.

Оттук нататък централна роля играе Съгласието (Concordia). То е най-близо до хората – управлявани и управляващи. Въжетата, които висят от везните над него се опъват от вишестоящата Справедливост очевидно в зависимост от това, на коя страна се наклоняват везните на правосъдието. Обвързаната в буквален смисъл с въже със Справедливостта и Мъдростта „Конкордия“, т.е. Съгласие (което буквално се превежда като „с въжета“: *con – cord*) от своя страна държи в скута си огромен нивелир, за да претворява справедливостта на практика.

Съгласието контактува пряко с една дълга процесия от облечени и изглеждащи по еднакъв начин реални хора, чиято верига се проточва до противоположния десен край. Това е шествие на 24-те съветници (управляващи „града“) в две успоредни редици. Сред тях се вижда портрет на Данте (той заема второто място в дясната редица). Данте и Лоренцети са не само съвременници, но са били близки, докато

художникът живее във Флоренция. Познавачите твърдят, че Данте е най-големият източник на съвети и вдъхновение за Лоренцети при създаването на фреските на „Доброто управление“. Действително в картините се забелязва символно наситено повествование на морални теми, напомнящо Дантевия „Ад“.

Тази връзка между символните центрове отляво и дясно са именно управниците на града. Въпросната груповка, единна процесия придобива особена натовареност, защото пресъздава водещия стремеж на управлението към общото благо. Това далеч не е тълпа длъжностни лица, защото очевидно гледат в една посока, организирани от нуждата да свържат лявата и дясната страна на алегорията, т.е. групата на Справедливостта с разположената от дясно група на властта.

Съответно десният център на алегорията е зает от Владетеля – величествена фигура в пълно равновесие и покой, сияеща в цветовете на Сиена черно и бяло, която седи на трон и е облечена като цар, държаща скиптер и щит, върху който е изобразен градският герб на Сиена. В краката му лежи митичен вълк – основател на Сиена според легендата. Така Амброджо символично изобразява общината на Сиена. Владетелят е съветван от шест също така короновани, тържествени женски фигури, разпределени от двете му страни. Те олицетворяват шестте добродетелни принципа на доброто управление: Мир, Твърдост и Предпазливост, Великодушие, Въздържание и Справедливост (така фигурата на справедливостта се повтаря и от дясно). Най-изразителна в Залата на Мира, естествено, е алегорията на Мира. Тя е изрисувана така, че силно наподобява антична героиня. Тя е полегнала върху меки възглавници и държи маслинова клонка в ръка – от нея наистина навява спокойствие и мир.

С това изображение Лоренцети посочва физически идеала за силно, даже в известна степен авторитарно, но едновременно с това и благосклонно, заинтересовано и участващо в кипящото наоколо създаване на общото благо „добро управление“. Справедливостта от ляво очевидно не може без владетел, без концентрация на волята. Явно десният център на властта и нейните принципи е онова, върху което по-късно ще разсъждава Макиавели. Интересното в Сиена е, че изображението възплъщава абсолютната идея за доброто управление. То обвързва принципите с властта, обществото с управниците, справедливостта със съгласието, владетеля с правилата на поведението, правосъдието с управлението и т.н.

Последиците от доброто управление са изрисувани от Лоренцети отделно от алегорията в отделната фреска и на различна стена на залата – източната. В нея се изобразява просперитета на града и селото. Всичко се случва съответно в град с големи сгради, обиколен от обработваеми земи. Пейзажът на Сиена е точен от топографска гледна точка. До ден-днешен същите места могат да бъдат открити, но, естествено, са стилизирани от майстора – например светлината пада по различен начин в реалната картина. Тук липсва конкретно действие, няма развитие, тъй като всичко е на връхната си точка – нещо като идеята за рая, която не може да се развива. Това е просто картина на щастлив, мирен живот. Стенописът се състои от две части – дясната страна се заема от добре управлявания град, а лявата – от селскостопанското производство, основно по това време.

Сградите в града са архитектурно недиференцирани, което внушава справедливост и равенство. В града се открояват символично училище за децата, магазини за търговците, улици за комуникациите, стени за защита, пътища за дейностите по изхранването, складове, за да поберат изобилието. Над всичко

господства строеж, който напредва с определена ритмичност. Никой не бърза. Подчертано различно изглеждащи граждани участват в общ ритъм, с който звучи нормалното функциониране на града. Освен ритъма нищо друго, никаква обща повеля или власт не ги обвързва. Единствените актове на сътрудничество са в рамките на малки групи, но не и в рамките на целия град. Тук хората са наистина индивидуални. Едни прибират реколтата, други търгуват, трети строят и това, което прави впечатление е изобилието. Това е подсилено с танца на няколко жени – символ на красота и справедливост. С една дума, стенописите на Лоренцети представят идеала за общество, което той и Компани биха искали да видят.

Алегория на лошото управление е на срещуположната стена. За да направи контраста с доброто управление максимален, Амброджо Лоренцети поставя не друго, а отново тъкмо фигурата на Справедливостта в центъра на вниманието. Тук обаче тя не е на трон и не тържествува, а обратно – тя е подчинена, стъпкана, завързана с въже, покорена от лошото управление, хвърлена в краката на отблъскващ тиранин, облечен в черно като самия дявол и превзел центъра на композицията. За Лоренцети и Компани лошото управление произтича от тиранията, от публичното страдание, от неосъществяването на публичното благо, а не от нещо друго. Неограничената власт, скъсала със своята логика да внася по справедлив начин благоденствие за всички е демонът, който превръща града в ад.

Така в центъра на подиум седи Тиранията, придобила вида на дявол с рога и зъби на звяр, с разпилени коси, прикрит със златовезано наметало с бродерии и скъпоценни камъни, златна чаша в ръка и една коза в краката – традиционен символ на страст. Това е цар, тук има много власт, но тази власт е сатанинска, защото не е обществена – никъде наоколо няма нито сянка от обществени принципи или групи от граждани. Едноличните тиранични дела на лошото управление са сразили победената Юстиция – победената справедливост: тук нейните везни са разбити и отломките са разпилени на земята. Около престола на тиранията са се скупчили шестте принципа на лошото управление: Жестокост, Раздори, Войни, Измами, Гняв и Тирания. Алчността,

Гордостта и Славолубието се въртят точно над главата на тираничния владетел и очевидно вдъхновяват неговия болен мозък.

Може би най-трогателната фигура в компанията на тираничния владетел е жена, която сама се срязва на половина. Това внушава по болезнен начин ужаса от крайното разделение. Авторът на фреските познава това явление от Флоренция, разделена на гвелфи и гибелини, очевидно разделениято, така чуждо на своята противоположност, съгласието, е добре известно и на управниците на Сиена тогава, и на посетителите на „Залата на мира” в днешни времена. Лоренцети описва въздействието на лошото управление с тази разрязваща се жена, т.е. унищожавана плодовитост. Същото се вижда и в други символи в алегорията на лошото управление, като опожарените, безплодни поля, разграбените домове, убийствата и на практика всичко останало. Най-тежката последица от лошото управление на градовете и селата, изобразена в съседство с демоничния тиранин, са хората, които страдат от насилие и кражби. Контрастът с последиците на доброто управление, причинени от мъдрия владетел, ръководен от справедливостта, не може да не въздейства по един прост и същевременно силен начин.

Някой може и да подценява вижданията на един художник по политически въпроси. Може би не си заслужава да се взема на сериозно някаква алегория, направена в средновековието. Факт е, че тогава обществата са се сблъсквали със същите проблеми, като сега и за разлика от болестите, които днес се лекуват от много по-напреднала медицина, проблемите на управлението не се третират с до такава степен по-съвършени инструменти. Така че Амброджо Лоренцети е направил нещо за доброто управление, което много учени от по-късно време не са успели да направят.

Неговото описание на доброто управление, с което изглежда се съгласяват и сега, е изпълнено в няколко съвсем конкретни символа, които са свързани в строга зависимост.

Доброто управление според Лоренцети и неговите съвременници (които очевидно са одобрили и приели посланието му) няма единен неподвижен център, а представлява движение – движение от принципите към властта, от властта към обществото и накрая производството. Изобщо в дъното на всичко е справедливостта, която чрез властта осигурява общото благоденствие.

Принципите са концентрирани около справедливостта, която трябва да се води от мъдростта и да почива върху съгласието. Без мъдрост везните на справедливостта не биха успявали да балансират различните деяния. Без съгласието на хората справедливостта не би била приета и съответно не би могла да служи като ръководен принцип.

Властта е неизбежна необходимост за тържеството на принципите. Тя посредници между тях и „града”, т.е. функциониращото общество, както и между тях и „полето”, т.е. производството на благоденствие. Управление без власт не може да се осъществи, хората не могат да се самоуправляват достатъчно ефективно, поради което властта трябва да е силна. Това не застрашава добруването, щом въпросната власт почива върху справедливостта, по която има съгласие.

Съгласието води до ясна формула за общия интерес. Общият интерес е водещ, но това не означава, че навлиза в индивидуалното пространство и че потъпква отделния гражданин. Обратно, отделният гражданин е свободен и се радва на по-големи блага вследствие на реализирания общ интерес отколкото би си осигурил сам в разрушителна индивидуална конкуренция с останалите съграждани.

Тези, които осъществяват връзката между принципите и властта са управляващите. Иначе принципите и властта нямат пряка причинно-следствена връзка и не взаимодействат без намесата на управляващите, постигнали съгласие по съдържанието на справедливостта.

Обществото благоденства (в центъра на „града“ някои танцуват), когато се управлява от името на справедливостта, по чието съдържание има съгласие, т.е. когато общият интерес е формулиран и прокарван с твърда ръка. Гражданите обаче не са впрегнати както в източните империи да осъществяват групово някакъв несъществуващ „общ интерес“, който всъщност е н повече от спусната отгоре обща задача. Не. Гражданите взаимодействат на групи по свои собствени дела – едни търгуват, други строят, трети култивират земята и т.н. Общият интерес са зъбчатите колела между тези отделни групи, сякаш пресъздадени от зъберите на градските стени и подпорите на еркерите на сградите в „града“. Доброто управление е „добро“ тогава, когато всичко протича с делови ритъм, без голям шум, с трезво спокойствие.

Чак тогава идва производството, което преследва ефективността.

Липсата на добро управление не е просто управление, в това отношение няма вакуум. Всичко, което не е добро управление е под една или друга форма пространство, обладано от злия демон на неограничената власт и тиранията, а това влече след себе си несправедливост, разединение и разруха.

Обобщено, доброто управление тръгва от справедливостта, почива върху съгласието и постига стопанската ефективност. Негов резултат е спокойствието, благоденствието и радостта.

Тази символно изразена истина е пълноценна и широко приета досега от цивилизацията.

Проблемът е, че в цивилизацията живеят хора, които не приемат подобни истини. Проблемът е, че „напоследък постоянно забелязвам обединеното невежество и обединената посредственост, които унищожават всичко наоколо... Хората, които могат нещо, не са достатъчно нахални да се справят с живота, а тяхното място се заема от посредствените“, както споделя журналистката Калина Андролова („Програмата“). Съвършено ясно и напълно известно е, че на мястото на един премахнат управляващ „кадър“ трябва да се постави нов, който задължително е поне толкова добър, ако не и по-добър. Същото се споделя от мнозина, които *искат да се справят с живота* независимо от престъпно организираната се посредственост. Няма нужда от повече

уводни думи. Има нужда от просветени мисли, наметнали тогите на научни текстове. Чак сетне на сцената ни може да се появи на бял кон очакваното добро управление.

Кларк, К. Цивилизацията. Български художник, С., 1977
„Програмата”. Интервю с Калина Андролова. URL
<http://www.programata.bg/?p=90&c=1&id=91&l=1>

Словари и енциклопедии на Академике. Лоренцетти. URL
<http://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/316538>

Смилов, Д. Републиканизмът и десните партии. В: сп Разум, бр. 2, 2002
Compagni, D. Chronicle of Florence. University of Pennsylvania press.
Philadelphia, 1986.

Zaleski, A. Dino Compagni and Ambrogio Lorenzetti. (used on 12/18/2010). URL
<http://evergreen.loyola.edu/brnygren/www/Honors/Compagni.htm>